

M A K Ó I FÜGGETLEN UJSÁG

Politikai napilap.

Főmunkatárs:

Dr. KISS PÁL.

Felelős szerkesztő:

ESPERSIT JÁNOS.

Telefon szám 63.

Nyárvégi gondok.

Makó, aug. 25.

Ilyenkor nyári időben, amikor a fürdőkről visszatérőben van az uri osztály, visszatér az iskolás gyermekekkel megáldott szegény emberek gondja is. Közeledik szeptember, a beiratás ideje. Özönlenek a szülők gyermekeikkel a megnyitott iskolák kapui felé. A kapukat azonban a jelentkezők száma miatt kénytelenek hamar becsukni az iskolafenntartó hatóságok és testületek. És felhangzik országszerte a keserű, a régi panasz: Kétség az iskola!

Ez a minden évben megújuló panasz is szomorú magyar speciálitás, mert míg Európa más kulturálamaiban pusztítják az analfabétákat, amennyiben a gyermekeket erőszak árán is megtanítják írni, olvasni: nálunk, sajnos, az analfabéták a statisztika tanúsága szerint évről évre szaporodnak. A most következő iskolai év előtt különös okunk van az aggodalomra az Apponyi-féle ismert irányú népiskolai törvény folytán.

A legsötétebb alkotás ez a két év előtt hozott törvény, mely a szeptemberben kezdődő iskolaévben lép érvénybe. A hatása már előrevetí árnyékát. És ma már megtudjuk mondani, hogy amíg más országokban az ingyenes népoktatás megkönnyíti azt, hogy a gyermekek tanulhassanak, addig nálunk Apponyi úgy hozta be ezt az intézményt, hogy a tanulást megnehezíti és hogy az eddig iskolázatlan hat-százezer gyerek számát még egy tekintélyes százalékkal megnöveli.

Ez a törvény kimondja, hogy a népiskolai oktatásért többé senki tandíjat nem szedhet. A nem állami iskolák főtartóinak azonban az állam — ha kéri — kárpótlást nyújt az elmaradó tandíjak fejében. Most kons-

tatáljuk, hogy az abban megállapított kárpótlás nem elég az iskola fenntartásához. Konstatáljuk, hogy azok az iskolák, melyek eddig nagyobb tandíjat szedtek és abból éltek, a törvény életbe léptetése után kénytelenek lesznek megszűnni. És rámutatunk arra, hogy az így megszűnéssel fenyegetett iskolák részint községi, nagyrészt protestáns vagy zsidó iskolák, de semmi esetre sem katolikus iskolák, mert a milliárdok fölött rendelkező katolikus egyház könnyen megpótolhatja az állami kárpótlást, ha az nem elegendő.

Mire fog tehát vezetni ez az Apponyi által alkotott törvény a gyakorlatban? Arra, hogy míg a klerikális iskolák mind fennmaradnak, a községi s az egyéb vallású iskolák meg lesznek tizedelve és így a klerikalizmus még az eddigénél is nagyobb tulsulyra kerül közoktatásunk szellemében. A fővárosban ugyan nem lesz semmi változás a tanítási viszonyokban. Nagyobb községek helyzete se változik. De kisebb községek és felekezetek részéről rengeteg számban érkeztek a kárpótlási kérvények a közoktatásügyi minisztériumhoz. A kérvények száma oly nagy és a kért összegek együtvéve olyan számra rugnak, hogy azoknak honorálását sem az Apponyi-féle törvény, sem a koalíció által szintén „gazdag” örökségbe hagyott pénzügyi helyzet nem engedi meg.

Mi fog tehát történni most szeptemberben? Az, hogy az iskolák a kért segélynek alig a felét kapván csak meg, nem lesznek képesek fenmaradni. Tömegesen meg fognak szűnni. És pedig első-sorban a protestáns és a nemzetiségi vidékeken kurgó szegény magyar iskolák. Ezen persze könnyű lenne segíteni. Egyszerűen azonnal államotani kellene minden megszűnő iskolát. Csakhogy ehhez sok-sok millió kéne, de pénz az nincs. Azután ezt a kor-

mányt kissé készületlenül is találta ez a katasztrófa. Nem számított rá. Maga se hitte elődjéről azt, hogy az ugyis oly gyér magyar iskolának egy részét kipusztítsa. Aminthogy példátlan eset is az ilyesmi Európában, a huszadik század elején. Az előd pedig, aki ezt a katasztrófát előidézte, iskolák kipusztításáról ugyan gondoskodott, de azoknak állami pótlásáról, illetve pótlásuk anyagi eszközeiről nem.

Ez a mostani iskolaév tehát úgy köszönt be Magyarországra, hogy még az eddiginél is kevesebb lesz az iskolák és az eddiginél is több lesz azoknak a száma, akikre nézve a magyar állam törvényei ugyan kötelező teszik az iskolalátogatást, de akiknek ugyanaz a magyar állam nem ad iskolát. Ellenben szaporodni fognak a klerikális iskolák, melyek a rendelkezésükre álló nagy egyházi vagyon segélyvel föl fogják venni és el fogják klerikalizálni a megszűnt iskolák tanítványainak egy részét is.

Lajos napján.

Makó, aug. 25.

Ki emlékeznék ma, Lajos napján Kossuth Lajosról, Magyarország ujáteremtő láng szelleméről, Kinek a szívében támadhat ma kegyeletos s haláltelt érzés a magyar nemzet eddig legnagyobb fiának az emléke iránt, akit Kossuth Lajosnak neveztek s így nevez ma is nemcsak e nemzetnek, hanem az egész világnak a történelme. Ki tart ma emlékünnepet, ki gondol egyáltalán arra a multra, a mely pár év előtt még büszkeségünk s lelkesedésünk élesztője volt és ki gondol azokra; a kiknek halhatatlan szelleme s gigászi munkája fentartotta a mai időkig a magyar nemzetet. Lajos napján a magyar hazában ugyan ki ünnepli ma Kossuth Lajost!

A mai idő nem az emlékezés, hanem a feledés ideje. Feledni mindent, a mi multunkból szép, dicső, fenséges volt, mert hiszen a mai politikai bölcsélet azt tanítja, hogy mindaz az eszme és törekvés, a mi a magyar nemzetnek függetlenné, önállóvá s szabaddá tételét tűzte ki célul és lelkesen szolgálta, csupa részeg illúzió, részeg ábrándozás.

A mai munkapárt vezére, Tisza István nevezte *részeg illúzióknak* függetlenségi törekvésünket. Utána ma már egy egész tábor cinikus gunnyal mosolyog arra, ha valaki mer még bizni, remélni s munkálni abban, hogy lesz még ez az ország önálló, független s szabad.

Nem kell a mult s nincs szükségünk arra, hogy annak dicsőségéből hitet s bátorságot vegyünk. A jelen ma már mindenképpen bőven kielégít ebben a hazában. Az uralkodó politikai párt mindenhatósága állást, hivatalt, kitüntetést, szóval kenyeret és adót ad annak, a ki mellette híven kitart és érte dolgozik. És vajjon kenyérnél és kitüntetésnél mi is kellene még más a magyarnak?

Szinte hallani véljük az ordítást: *panem et circenses*. Csak a cirkusz helyébe az ordókkal való felszallangozás lépett itt.

Panem et ordines! Zug a kormány táborában s ha ezeket megkapja a tábor, megalázkodva, porban csuszva hálát s dicsőséget zeng a magas kormányznak, multat s jövőt, hitet és erkölcsöt cinikus gunnyal ostobán féltreugva. A torok és a has kielegül, ki is törődik aztán az ész s a szív lázongó erkölcsével...

Lajos napján csend volt az országban. Senki sem ünnepelet. Senki sem emlékszik már ebben a hazában Kossuth Lajosra.

Legyen is csend ezutánra is. Csitt. Ne háborgassa senki a mostani kormányzati szellem „nemzeti” munkáját. Feledni a multat s nem törődni a jövendővel: ez a jelszó s ebbe szorítsuk belé nyomorult tengődő életünket. Az emlékezést és hálát töröljük ki lelkünkéből...

Ki volt Kossuth Lajos s mije volt a magyar nemzetnek, csitt, ne kérdezze senki! Volt és nincs. Csak az a szent, a mi ma megvan: a munkapárti kormány mindenhatósága, mely istápol, felemel, hogyha országunk önállóságáról, függetlenségéről s nemzetünk szabadságáról szolgai módon, hitványan lemondok. de megvet és lesújt, hogyha emlékezni mernek — Kossuth Lajosról.

Csend volt ma mindenütt. Az ország ime kész volt elfeledni Kossuth Lajost. A „részeg illúziókkal” felhagyott a nemzet.

kp.

— **Vizsgálat a digesztornál.** Ma délelőtt a digesztornál Gera Sámuel városi főjegyző elnöklése alatt egy bizottság vizsgálatot tartott és a tapasztaltokról jelentést tett a vármegye alispáni hivatalánál. A vármegye alispáni hivatala a jelentés folytán elrendelte a digesztor területének 800 négyszög méter nagyságba magas deszka kerítéssel való bekerítését.

Érsek és munkásai.

Sztrájk a kalocsai érseknél.

— Lapunk tudósítójától. —

Makó, aug. 25.

A kalocsai érsek nem éppen szegény ember, egy pár százezer koronácska jut is, marad is neki az érseki birtokok jövedelméből.

A kalocsai érsek aratómunkásai nem éppen gazdag emberek, a napibérükből ennivalóra is alig telik és a kalocsai érsek jövedelméből szépen megélne néhány száz munkáscsalád.

Viszont a kalocsai érsek jó gazda, aki nem tecséri el azt, amit isten az anyaszentegyháznak és az ő kalocsai érsekségének juttatott.

Minek utána tehát az aratómunkásai a dunavecsei érseki birtokon egyet-mást kértek az érsek ur ő eminenciájától, mint például, hogy egy pár garassal több bér jusson nekik, meg a gyerekeknek, mert hát isten nem adott mindenkinek érsekséget Kalocsán: az érsek a jó gazda, kijelentette, hogy ő bizony egy vörös rézkrajccal sem ad többet a munkásoknak. Mert — mint főntebb mondtuk — az érsek ur jó gazda, egyrészt, de még másrészt az Egyház hű fia is, aki teljes lelkével terjeszti a nép között az apostoli szegénység eszméjét. Meg aztán: a lelki üdvösség is valami és Jézus Krisztus: „Könnyben átjutni a tevének a tü fokán, mint a gazdagnak a menyországba“ . . .

Imigyen gondoskodék az érsek ur a munkásai lelki üdvösségéről és ő, bizonyos tizezer hold földek jövedelmének szerény élvezője, nem emelte az aratómunkások bérét.

Nem. Egy vörös krajccal se. A munkások erre arra az istentelen cselekedetre ragadtatták magukat, hogy sztrájkba léptek. Horribile dictu, — sztrájk az érseki birtokon! És mert a munkások, a hivatalos jelentés szerint, „fenyegetőleg viselkedtek“, megmozdult a nagy megyei apparátus és rendet csinált.

Jött a szolgabíró, *Romeiser* Vilmos nevű, jöttek a csendőrök, letartóztattak harminchárom munkást, bevitték őket Dunavecseire és elcsukták mind a harminchármat. Kit egy hétre, kit két hétre. Ahogy jött. Talán olvasatlan huszonötöt is olvastak rájuk. A példaadás és a rend kedvéért. Mert sztrájkolni bűn és „fenyegetőleg viselkedni“ is bűn. Hogy miben állott ez a fenyegető viselkedés, az ugyan titok még, mint az érsek ur bölcsesége és nagy, mint a szolgabírói hatalom.

De bizonyos, hogy ha a hivatalos jelentés nem is köti a kiváncsiak orrára, hogy mennyiben viselkedtek fenyegetőleg a munkások, annyi bizonyos, hogy a példa használt. Mert a többi sztrájkoló, „a szolgabíró erélyes közbelépése folytán“ munkába állott. Istenem, istenem, milyen szép is a szolgabírói hatalom, milyen lelketemelő az érsek ur jószívűsége és milyen szépen is van elrendezve a világ sorsa ezen a földön. Igazán bolond, aki itt munkásnak születik és nem kalocsai érseknek.

Nagy Gyógyszertár a „Meváltóhoz.“ Aradi-utca.

(Főtérhez közel.) Telefonszám 95.

NAPI HIREK.

— **Tanácsülés.** Makó város tanácsa holnap, pénteken délelőtt tartja meg *Gera* Sámuel városi főjegyző elnöklete alatt rendes ülést.

— **Ösztöndíj iparosoknak.** A kereskedelemügyi miniszter az aradi kereskedelmi és iparkamara területén évenként egy hatszáz koronás iparos ösztöndíjat rendszeresített. Erre az ösztöndíjra a kereskedelmi és iparkamara pályázatot hirdet. A pályázatokat szeptember huszadikáig az aradi kereskedelmi és iparkamara címére kell beküldeni. A pályázatban a folyamodó lakhelyét, családi és vagyoni viszonyait, foglalkozását, előképzettségét, nyelvismereteit erkölcsi magaviseletét, esetleges tanulmányait, az esetleg elnyert kitüntetések és végül az ösztöndíj elnyerése esetén tendő utazás irányát részletesen meg kell jelölni. A nyertesnek kötelezettséget kell vállalnia az iránt, hogy az ösztöndíj különben visszafizetésének terhe alatt vissza fog térni hazájába és külföldön szerzett ismeretét itt fogja értékesíteni. Azok, akik katonai kötelezettségüknek még nem tettek eleget, vagy az alól fölmentve nincsenek, az ösztöndíjra nem számíthatnak. A kiskorukért atyjuknak, vagy gyámjuknak kell kezességet vállalniuk a kötelezettségek betartása iránt.

— **A közigazgatás és az italmérés.** Szabolcs vármegye törvényhatósági bizottsága az összes törvényhatósághoz átiratot intézett, melyben indítványt tesz, hogy irjanak fel a pénzügyminiszterhez a pénzügyi törvények oly irányú módosítása érdekében, a mely a közigazgatásnak az italmérési jog körül nagyobb hatáskört biztosít az eddiginél. A szabolcsi átiratot legközelebbi közgyűlésén tárgyalja Csanádvártörvényhatósági bizottsága.

— **A fogyasztási adók megváltása.** Holnap, pénteken délelőtt 9 órakor tartják meg a pénzügyigazgatásnál a tárgyalást a fogyasztási adók bérletére. A tárgyaláson Makó városát *Gera* Sámuel városi főjegyző és *Bán* Zsigmond dr. közigazgatási ügyész képviselik. A tárgyalásra megvannak hívva a megváltásra jogosult felek is.

— **A pusztaszeri Árpád-ünnep.** A Szegeden székelő pusztaszeri Árpád egyesület serényen készül az idei pusztaszeri ünnepre. *Becsey* Károly dr., volt országgyűlési képviselő, az egyesület ügyvezető elnöke az intéző bizottsággal fáradozik az idei ünnep sikerén. A szeri pusztán szeptember negyedikén, a jövő hónap első vasárnapján lesz az ünnep, melyre ezuttal is százával készülnek az emberek kizarándokolni. Az Árpád-szobrot *Becsey* Károly dr. fogja az egyesület nevében megkoszorúzni. Az intéző bizottság ma emelkedett hangú meghívót küldött Makó város képviselőtestületéhez, melyben a hazafias

ünnepen való tömeges részvételt kér.

— **Meghívó.** Az „Egyesült Makói hagyma és zöldség termelő kertészek értékesítő szövetkezete“ a folyó 1910. év szeptember hó 8-án (csütörtökön, kisasszony napján) délután 3 órakor a városháza nagytanácstermében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a szövetkezet összes tagjait ezuttal hívom meg. Tárty: Alapszabályok módosítása. Makó, 1810. aug 25 Tisztelettel *Pintér* Miklós elnök.

— **Fölemelt napidíjak.** A miniszter arról értesítette ma Csanádvármegye alispáni hivatalát, hogy az országgyűlési képviselő választók összeírására hivatott küldöttségek tagjainak napidíját az eddigi négy koronáról napi hét koronára emelte föl.

— **A munkaszünet kijátszása.** Névtelen följelentés érkezett a polgármesterhez, hogy egyes munkaadók a vasárnapi és ünnepi munkaszünetben is dolgozni kényszerítik a munkásaikat és főként az inasokat. Műhelyekben leerésztik a redőnyöket, lezárják az ajtókat s a zárt műhelyben folyik a dolog, mintha nem lenne ünnep, sem törvényszabta munkaszünet. A polgármester átirat a rendőrséghez, hogy indítson vizsgálatot és adott esetben a kihágásokat legszigorubbán büntesse.

— **Miskolc megkeresése.** Miskolc városa temetőit akarja rendezni és ez alkaiomból átirat Makó város polgármesteri hivatalához, melyben köztemetőről szóló szabályrendeletének megküldését kéri. A megkeresésnek Makó városa nem tud megfelelni, mert köztemetője nincs, csak a helye van kijelölve, így aztán nincs is Makó városának ilyen szabályrendelete.

— **A rendőrség figyelmébe.** Több felől érkezett hozzánk panasz, hogy némelyek nemcsak a főtéri ártézi kut medencéjébe dobnak tisztátalan dolgokat, hanem némelyek a többi ártézi kutak vizét sem tartják tisztán. E panasznak ilyen formában ádtunk helyet, hogy a rendőrségnek legyen gondja rá!

— **Árverés a városnál.** A városnak igen sok kosárfonásra alkalmas vesszője termett a Marosparton és gacsibai csatorna mentén, ezért *Pákh* Kálmán városi szaktanácsos ma a tanácsnak rendkívüli ülésén előterjesztést tett a fűzfa vesszőknek árverésen való eladása iránt. Az előterjesztés folytán a tanács kimondotta, hogy az árverést a helyszínen szeptember hó 3-án délelőtt 8 órakor tartják meg.

— **Sok a tolonc.** Ma délelőtt csaknem egy időben három helyről is toloncoltak haza makóiakat. Így *Andrasik* András Budapestről, *Szibirik* Mária Ujvidékről, *Szibirik* Lászlót pedig Szabadkáról toloncolták Makóra.

— **Rendőrhírtóságok megkeresései.** A kecskeméti rendőrkapitányi hivatal *Barta* József körözését kéri a makói rendőrkapitányi hivataltól, ki sikkasztással van vádolva, a hmvásárhelyi rendőrhírtóság pedig *Vékony* János szerszámkovácsot körözeti betöréses lopás miatt.

— **Megdobált motor.** Tegnap délután nagy ijedségben volt részük a Makóról Aradra menő gyors motor utasainak. Valaki

egy fél téglát dobott a szőlők alatt a száguldó gyorsmotorra, melynek ablaka az utasok nagy rémületére óriási csörömpölés között tört össze. A tettest a rendőrség még nem tudta kinyomozni, de többen azt állítják, hogy azt egy csintalan kis fiú követte el.

— **Felülfizetések.** A krassószörénymegyei arvizkárosultak javára Nagylakon 1910. aug. 7-én rendezett népnépevényen felülfizettek: *Szilágyi* Kálmán 20 K. *Dr. Ursziny* Endre 5 K. *Borotvász* Endre 4 K 50 fill. *Májér* József, *Faragó* András, dr. *Laurovics* János, *Reinhardt* Mihály 4—4 K. dr. *Markovics* Vince, *Spergely* Imréné 3—3 K. *Halasi* Mica 2 K. 40 fill. *Schick* Gyula 2 K. 26 fill. *Könyves* Sámuel, dr. *Buck* Adolf 2—2 K. *Buck* Janczi 1 K 20 fillert, *Szuhánszki* Mariska, *Sternheim* M., *Friedl* Alajos, *Geczovics* József, *Pomsahár* Gyula, *Friedmann* Lajos, dr. *Kicsin* Gyula, *Mercse* Józsa, *Manheim* József, *Milics* János, *Burtik* Pál, *Kupacsek* Lajos, *Hrdlicska* János, *Sternheim* Márkus 1—1 K, *Sztrajjalstván*, *Marjanucz* Uros, *Friedrich* Margit, *Sternheim* M. *Markovics* Vince, *Schick* Márk, *Széll* József Makó 50—50 fillert, *Hegegy* János 30 fillert.

— **Szép bajusz nyertető a Lukács féle „Glória bajuszpedrő“** által mely az eddigi bajuszpedrőket minden tekintetben felülmúlja. A bajuszt neveli, ápolja szépen tartja ugyannyira, hogy rövid idő alatt az egész országban közkedvelt is lett. Kapható fehér, barna, fekete színben 30 és 20 filléres dobozokban. Készül Makón az aradi-utcai gyógyszerészeti laboratóriumban. Ugyan ott a gyógyszerészárban kapható.

Az utolsó nagy kolera.

Nagy kolerajárványok hazánkban.

Lapunk tudósítójától.

Makó, aug. 25.

Két év mulva negyven éve, hogy az utolsó nagy kolerajárvány volt Magyarországon. Az ifjabb nemzedék tehát még nem ismeri azt a rettenetes félelmet, amely e járvánnyal jár. És mindössze hetven éve a jövő esztendőben, hogy hazánkat első ízben meglatogatta a kegyetlen nyavalya.

Az ázsiai kolera fészke Kelet-India, a Gangesz és Brahmaputra deltája. Onnan jött Európába 1817-ben. Ámbár vannak följegyzések hasonló természetű járványokról s így alighanem a kolera-ról már századokról előbből is: így Nimesben 1564-ben pusztított hasonló epidémia.

Az első kolerajárvány Magyarországon 1831-ben volt. Akkor is onnan Oroszországból jött az epidémia, ahonnan most fenyeget. Az első koleraeset június tizenharmadikán az ugocsa megyei Tiszaujlakon konstatáltak. Innen haladt rohamosan a Tisza mentén. Augusztus kilencedikén már negyvenegy megyében pusztított, szeptember tizenhatodikán már negyvennyolc megyében s besosont Erdélybe is, ahol megvetette lábát s gyorsan kiölt egész falvakat. Nagy félelem fogta el a

népet Erdőkebe menekült és vitte a kórságot. 1831—82-ben kétszázkilencz ember halt meg kolerában Magyarországon. Csaknem fele a számbavett négyszázhatvanötezer kolerabetegeknek.

Másodízben 1848-ban volt nálunk kolerajárvány. A szerbek hozták be az aldunai megyékbe. Októberben azonban már az egész ország meg volt fertőzve. 1855-ben egyszerre négy uton is behurcolták a gyilkos járványt. Bécsen át Budapestre, Alsó-Ausztriából Sopronban és Pozsonyban, Lengyelországból Nyitrába jött a járvány. Abban az időben leginkább a Kárpátok alján és a Balaton mentén pusztított a kolera. 1866-ban a porosz háborúból visszaérkező katonák megint behozták a kolerát. *Hetvenzár embert pusztított el ekkor a vész.*

Az utolsó nagy, országos méretű kolerajárvány 1872-ben volt. Szeptember 14-én tapasztalták az első esetet a máramarosmegyei Rahón. Októberben már Nyitraig ért az öldöklő baj, október 18-án már Budán, 28-án pedig Pesten is szedegetni kezdte áldozatait. *Négyszáznegyvenhétzár kolerabetegről velt tudomást a hatóság s ezek közül meghalt száznál is több ember.* Budapestet két-ezerhatszázhuszonegy lélek esett áldozatul a járványnak.

Az utolsó nagy kolera járvány nem kímélte meg a nagy magyar alföldet sem. Csanád- és Csongrád megyékben erősebb, Torontál és Békésmegyékben enyhébb lefolyása volt. Egyik följegyzés szerint 1872. évi Jun. 27-én Makón 18 ember halt el kolerában.

A veszedelmes kór most is fenyegeti Magyarországot. A hatóságok mindenütt mozognak, de nálunk nem.

A szentpéteri csoda.

Szűz Mária a kutban.

— aug. 25.

Somogyvármegyében, a csurgói járáshoz tartozó Pogányszentpéter községben néhány év előtt egy hisztérikus leánynak víziói, látomásai voltak és híre ment, hogy a község kutjában megjelent a Szűz Mária, karján a kis Jézussal.

Vakbuzgó emberek messze vidékről zarándokoltak el erre Pogányszentpéter községbe, hogy a csodát ők is megláthassák. A hisztérikus leány beteges képzelődése ezer és ezer fanatikus hívőt csábított a kis somogyi faluba, amíg végre a hatóság is közbelépett, hogy a teljesen indokolatlan zarándoklásnak véget vessen.

Néhány pap nem átalotta a szószékéről is azt hirdetni, hogy Pogányszentpéter község egyik kutjában tényleg megjelent az isten anyja. A csodát mutató kutat ekkor hatósági közbelépéssel betömötték és így véget szakítottak a zarándoklásnak. A kut betömése csendőrfedezet mellett ment végbe, mert a tömeg megakart akadályozni.

A csurgói járás azonban babonás és fanatikus nép és ott hisznek képtelen csodalátásokban. Néhány nap óta ismét százával tódulnak Pogányszentpéter községbe, mert most híre ment,

hogy egy másik kutban látható a csoda. Ezuttal egy megfordított, gyergyáktól megvilágított oltáron látható a Szűz Mária karján a kis Jézussal. A hatóság ismét közbelépett, hogy a zarándoklásoknak véget vessen. Ha az oktatlan zarándoklást másként nem lehet beszüntetni, úgy Pogányszentpéter második csodakutját is betömötték.

TANÜGY.

Iskolai beiratások az áll. gazd. népiskolában.

A makói m. kir. áll. önálló gazd. népiskolánál (Uj város) 1010—11. tanévi beiratások f. évi szeptember hó 1—5. napjain d. e. 8—10. d. u. 2—4. óráig tartanak.

Azon tanulók, kik a múlt tanévben is az intézetbe jártak, értesítő könyvecskéjüket hozzák magukkal, mert e nélkül csak új könyvecske váltása mellett iratnak be.

Oly növendékek, kik még ez iskolába nem jártak, előző iskolai végzettségüket értesítő könyvecskével, vagy bizonyítvánnyal igazolni tartoznak. Gyermek csak szülő, gyám, gondviselő, gazda, vagy nagykoru testvér jelenlétében iratnak be.

Iskolába járás alól való felmentés iránt az áll. iskolai gondnok-sághoz címzett kérvények szintén beiratáskor adhatók be. Be nem írott tankötelesek kérvényét a gondnokság figyelembe nem veszi.

Már most figyelmeztetnek a szülők, hogy gyermekeikkel az el. népiskola VI. osztályát is elvégeztessék, mivel VI. osztállynál kevesebb végzettséggel bíró tanulók jövőben az előkészítő osztályba fognak beiratni és az 53000—909. sz. rendelettel kiadott utasítás 57. § a szerint azon tanulók, kik előkészítő osztályba vétettek fel a gazdasági népiskolába, nem 15 éves hanem 16 életévök betöltéséig kötelesek járni.

Az igazgatóság.

Szerkesztői üzenet.

Az iskolai beírásokat vezető hatóságoknak, tanítóknak ez uton hozzuk tudomására, hogy iskolai beírásokról szóló értesítéseiket, mint nagyon is közérdekű dolgot, nagyon szívesen közöljük, de mindegyiket csak egyszer. A többször való közlésnek már lapunk terjedelme miatt sem adhatunk helyet. Kérjük továbbá az értesítést beküldőket, hogy az értesítést a papirnak mindig egyik oldalára és lehetőleg röviden írják meg.

Sz... Ferenc Földeák. A dolog ne bosszantsa, mert hírünk közlésére az adatokat a legmegbízhatóbb hatóság adta. Ha azonban szerkesztőségünkben szerencsénk lesz, megnevezzük a forrást is és bővebben beszélünk a dologról.

Közgazdaság.

Gabonaárak.

Mai áraink helyben:
Ruza — — — 9'00—9'20
Tengeri — — — 5'70—6'00

Árpa — — — 5.80—6'00
Zab — — — 6'80—7'00
Árak 50 kilogrammonként korona értékben.

Hagymaárak:

Vereshagyma 5.00—5'20 korona.
Foghagyma I. rendű 24—26 K.
" II. " 23—25 K.
Az árak száz kilogrammonként korona értékben értendők.

Regény.

Képek a szabadságharoból.

Irtá: egy volt 48-as honvédtűzér. (57)

Két menyegző.

És a kimerültség fokozatosan mindinkább erősen jelentkezett úgy, hogy ágyba döntötte őt.

Iszonyu lázas gyötrelmei miatt a kezelő orvos a kórházba helyeztette, a hol alig néhány nap múlva a legborzasztóbb betegség jelei mutatkoztak rajta, a fekélyes himlőzésbe esett.

Itt szenvedett, helyesebben bűnhődött bűnös könnyelműségéért.

XXXVII.

A mig Etelka, az édes anya a vándorlás keserves hullámain evezett és hol a felszinen volt, hol pedig elmerült, addig a kis Etelkát, akit annyi évek előtt árván hagyott, a gondviselés megőrzött minden bajtól, betegségtől és felnevelődött Isteni félelemben, jámbor tisztességes leánynak.

S... Géza midőn már minden emberi művelet elkövetett, hogy eltávozott nejét felkutathassa és visszaadja az anyát gyermekének, de eredménytelenül, minden törekvését egyetlen kis leánya neveletésére fordította. Egy öreg asszonyság, boldogult elődének özvegye vezette háztartását. Ettől a jó lelkű asszonytól nyerte nevelését a kis Etelka egész 1852 évig.

Ekkor mint 6 éves leánykát atyja felvitte Pozsonyba a Notredámák apáca kolostorába. Ott neveltetett egész 1863-ik évig. 16 évet eltöltött életvidor kis bimbó volt, mikor a nevelő intézetből haza került.

Az egész vidék szépségének nevezték őt, a mit még a finom előkelő modoru nevelés, nyelv és zene ismeretei még értékesebbé tettek az egész környék férfiai előtt.

Nem volt oly magastermetű mint anyja, de telt, üde, inkább atyja arezvonásait előrelőklött rendkívüli nyájas mosolygó kis galambnak nevezte el őt a fiatal-ság. (Folyt. köv.)

o Megnyilt a o

műjégyár

a hol műjég e
hó 25-től kezdve
állandóan kap-
ható.

Örömmel

ajánlják egymásnak az egész országban a Lukács-féle

„Harmat“
krém

mert eltünteti az arcról a szeplőt, májfoltot, pattanásokat s mindennemű arctisztalanságot. Kisimitja a ráncokat, himlőhelyeket. Még korosabb egyéneknek is üde bájos, ifju arcszint; az arc, nyak, karok és kezeknek megkapó szépséget, elragadó bájot kölcsönöz.

Ára: 1 tégely harmat krém 1 kor., harmat puder 3 szinben 1 kor., harmat szappan 1 korona.

Kapható: egyedül a készítőnél

Lukács Ferenc

„Megváltó“
Aradi-u.
Telefon szám 95.

Bármily célra használható új hitelesítéssel ellátott két darab

Üzleti mérleg
olcsó
árért **ELADÓ.**

Megtekinthető:

Kapusi Mihály

fűszerkereskedésében. Megyeház u.
Ugyanott két fiu TANULÓNAK
felvétetik.

Sok pénzt

takarít meg

ha hirdetéseit

kizárólag a

M a k ó i

„Független Ujság“

ban közli.

Önt is érdekli, hogy Károlyi Mihály megnagyobbított főtéri festék kereskedésében Óriási raktárt

talál a legjobb **száraz- és olajfestékekben.** Padló-, koci és butor **lackok.** Parket és fenyőpalló **viasz.** Pormen-tesítő **olaj.**

Zománcmázak. Brunolin, politur. Aranyozók, szivacs, szarvasbőr, Aszfalt és kátránylemezek szavatolt jó minőségben kaphatók.

Terpentin, benzin, petrolum, elsőrendű gépkendő **olajok és zsirok.** Saját készítettési **meszelők, kefék, ecsetek** — dus — választékban.

ELADÓ

oo egy kellemes hangú oo

cimbalom.

— **Ára 70 korona.** —

Kazinczy-utca 3. szám alatt.

Eladó föld.

A gacsicai nagydűllőben Papp Lajos szomszédságában 2 3/4 hold föld **örök áron eladó.**

Értekezhetni a tulajdonossal az arad-csanádi vasút mellett Állomás tér 6. szám alatt.

Mándoki Sándor.

Házeladás.

A Szent Anna-utcában, 14. ujszám alatt teljesen újonnan készült ház, mely áll: két utcai padolt szobából, elő szoba, konyha, kamra, mosókonyha, fás kamra és két tágas udvarral, a mellékkeliségekkel együtt szabadkézből örök áron **ELADÓ.** Értekezni lehet a tulajdonossal a fenti szám alatt.

Iskolai könyvek bekötését

a legerősebb angol vászon kötésben a legolesőbb árban készíti

Bodor Sándor

könyvkötő.

A Zsidó iskola mellett. Ugyanott egy fiú fizetéssel **TANONCNAK** felvétetik.

Különféle

ingóságok,

ugymint butorok, mázsa, kosara, stb.

azonnal **eladók.**

Ugyanott egy és fél napos kortyogói gyümölcsös

szabadkézből eladó.

Hold-utca 8. szám alatt.

A **Bálint Lajos** féle-bogárzói **hatfektély tanyaföld,** melyen megfelelő tanyai lak és gazdasági épületek is vannak, általam mint megbízott által

örök ELADÓ.

Kuliner Sándor bankiroda tulajdos Makón.

Nagy Ferencz tanyai tanító méhészetiéből az idén termelt **akác, tarlóvirág MÉRZ** 1-3 ki-és vegyes lós üvegekben jutányos áron, kilogrammonként 1 **ELADÓ.** koronáért

50 kilogrammon felüli vételnél árkedvezmény. Üveg beszerzési árban számítatik. Megrendeléseket elfogad 000 000 000 00

Biró Albert

tanító. Belvárosi róm. kath. iskola.

Nyomdász tanoncok

havi fizetéssel

vétetnek fel a

Makói

Független Ujság

nyomdájában. Kazinczy u. 3.

Fegyverjavító műhely Makó
000 Szent-István tér. 000

Műhelyemben gyárilag végzek **fegyverek javítását és átalakítását, fegyvercsövek barnítását vagy feketítését; új fegyveragyakat.** Bármily javítások pontosan lesznek műhelyemben elkészítve.

Ugyanott ügyes fiúk **TANONCUL** felvétetnek.

Tisztelettel:

Halász Károly

fegyverműves.

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy **Vásárhelyi-u. 23. sz. alatt Nemes Lajos** kovácsmester ur házában egy újonnan berendezett

kádár üzletet nyitottam.

Elvállalok új hordók, fürdő- és káposztáskádak, tűrés- és vízesdézszak készítését minden nagyságban, elsőrendű tölggyából. — Ugyanintén azok javítását felelősség mellett eszközölöm, jutányos áráért. 000 000 000

Kész munkákat raktaron tartok.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, vagyok tisztelettel:

Szendrei István kádár-mester.

Vásárhelyi-utca 23.

Író-, rajzszerkek és füzetek legjutányosabb áron.

Tankönyvek minden iskola részére

a hivatalos előírás szerint kaphatók:

Gaál László

könyvkereskedésében

Főtér Böhm ház.

Minden egyes tankönyv helyességeért szavatolok.